

Vid Naglič PUTICKOVA NAGRADA ZA LETO 2023

Dragi sočlani Društva za raziskovanje jam Ljubljana, upam, da vas to sporočilo najde v dobrem zdravju in razpoloženju. Tega kar berete v nadaljevanju ni napisal program umetne inteligence ChatGPT, temveč človek. Je tehnologija do pisanja tega prispevka že napredovala do te mere, da je postala neločljiva od človeške pisave in razmišljanja? Ali pa gre zgolj za slabo skladnjo in osnovnošolski nivo piščočega. Kakorkoli že, presodite sami.

K uvodu tega prispevka me je spodbudila poplava elektronskih sporočil (predvsem v službene namene), pri stvarjenju katerih je več kot očitno pomagala umetna inteligenca. Kako torej prepoznamo sporočila, generirana na tak način? Predvsem vsebujejo zanimivo (beri slabo) stavčno skladnjo – do tega pride zlasti pri slabem prevodu iz angleščine. Je morda baza, iz katere program jemlje snov (internet) v slovenščini premajhna in ima zato program premalo vhodnih podatkov? Ali je to v resnici dobro, ker je v angleščini tako ustvarjeno besedilo zato še težje prepoznati? Naslednji jasen znak, da je bila na delu višja inteligenca, je poplava nepotrebnih povedi, ki na prvo žogo zvenijo smiselne, vendar niso potrebne za prenos sporočila na bralca. »Verjamem v pomembnost načrtovanja in organizacije za

uspešno izvedbo tečaja, zato sem se odločila, da vas o moji odločitvi obvestim čim prej. Glede na to, da se tečaj še ni začel, bi vas vljudno prosila za vračilo že vplačane kotizacije. Prepričana sem, da razumete moj položaj in upam na hitro ter pozitivno rešitev tega vprašanja.« Zakaj ne raje: »Jame niso zame, vrnite mi moj denar. Prosim.«

Kako torej ohraniti to strast do raziskovanja in povezanost sojamarjev, ne da bi se izgubili v digitalnem svetu? Kako lahko v dobi umetne inteligence ohranjamo Putickov duh raziskovanja? Ali obstajajo situacije, v katerih bi se morali izogibati uporabi UI, da ohranimo pristnost naše komunikacije in interakcij? Kako lahko zagotovimo, da bo naša uporaba tehnologije služila kot orodje za podporo našim vrednotam in ne kot nadomestilo za človeško izkušnjo? Vsa navedena vprašanja si je zastavila umetna inteligenca. Da si nanje odgovorite, lahko besedilo še enkrat počasi preberete, se zamislite in si ustvarite lastno mnenje. Naslednja opcija je, da jih preprosto kopirate na društveno listo, vzamete odgovor BaCilov kot sveto in živite dalje. Seveda pa jih lahko prilepite neposredno v ChatGPT in odgovorilo vam bo. Presodite sami.

Z letošnjim letom sem od Teota prevzel

podelitev nagrade Viljema Puticka za najboljši jamarski dosežek. Dogodek je že tradicionalno potekal na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete in je bil izvrstno obiskan. Našteli smo več kot 60 udeležencev. Denarna sponzorska sredstva je prav tako tradicionalno zagotovilo podjetje Treking Šport, Kibuba pa je poskrbela za pestre praktične nagrade. Svoje raziskave so predstavila tri društva. Jamarsko društvo Dimnice Koper je predstavilo raziskave v odtočnih sifonih jame Dimnice, Jamarsko društvo Danilo Remškar Ajdovščina raziskave v kaninski jami Vstala Primorska in Jamarsko društvo Rakek raziskave v Vranjedolski jami. Tudi DZRJL si je kot organizator nagrade vzel pravico do predstavitve svojih dosežkov, tokrat odkritij na Planini Poljana. Na koncu je žirija odločila, da nagrado za najboljši jamarski dosežek v letu 2023 prejme JD Rakek.

V naslednjem letu nas čaka jubilejna, 20. podelitev nagrade. Ta bo v marsičem posebna. Sponzor Treking – Šport je napovedal podvojitev sklada za glavno nagrado na 2000 EUR. Pripravlja se tudi posebna, slavnostna izdaja kipca iz rok kiparke Nataše Prestor, ki že od samega začetka nagrade skrbi za unikatne kipce Viljema Puticka. To priložnost bi izkoristil še za prošnjo vsem preteklim prejemnikom nagrade. Na jubilejni podelitvi bi radi pripravili razstavo vseh dvajsetih kipcev. Vse prejemnike prosim, da s kipcev pobrišejo prah, ki se je nabiral v preteklih letih, se dobro zazrejo v oči Viljema in Viljem jim bo spregovoril: »Raziskujete, merite, rišite, pišite.« Morda ravno vam ta trud omogoči, da na častno mesto poleg preteklih kipcev postavite še enega, jubilejnega dvajsetega. ■

Prejemniki Putickove nagrade za leto 2023.